

Piiritoiminnan uudistaminen

Taustamateriaalia asiasta kiinnostuneille

Piiritoiminnan uudistaminen

Taustamateriaalia asiasta kiinnostuneille

Sisällys

1 Taustaa.....	1
2 Mikä on partiopiiri	2
3 Esitys.....	3
Mitä esitys tarkoittaa?	4
Miksi piirejä on 8?	5
Miten päätetään.....	7
Mitä nykyisille piireille tapahtuu?.....	8
4 Miten muutos vaikuttaa.....	8
Lippukunta.....	8
Piiritoimija.....	9
Työntekijä	9
5 Lisätietoja	10
LIITE 1 Partiopiirin tehtävälista.....	11
LIITE 2 Luonnos partiopiirien toiminta-alueista.....	12

1 Taustaa

Huhtikuussa 2006 partioneuvosto velvoitti Suomen Partiolaisten hallituksen asettamaan työryhmän laatimaan esityksen uudeksi piirijaoksi. Hallitus nimesi työryhmään viisi partioneuvoston jäsentä, hallituksen puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan. Partioneuvoston päätös ei syntynyt hetken mielijohteesta vaan on yksi vaihe pitkässä järjestön kehittämisprosessissa, joka on alkanut vuoden 2000 jäsenkokouksen tekemistä päätöksistä.

Järjestön kehittämisen päätavoite on parantaa lippukuntien toimintaedellytyksiä koko Suomessa. Tässä asiakirjassa esiteltävä uusi piirijako on vain yksi, vaikka hyvin merkittävä, osa tätä prosessia, ja jo nyt on tehty paljon erilaisia toimenpiteitä ja päätöksiä, joiden tavoitteena on, että partiotoiminta on mahdollisimman hyvää jokaisessa Suomen lippukunnissa.

Partiotoiminta on lasten ja nuorten toimintaa ja se tapahtuu pääosin paikallisen lippukunnan järjestämänä toimintana. Piirien ja keskusjärjestön roolina on tukea ja auttaa monin tavoin lippukuntaa onnistumaan vastuullisessa ja vaativassa tehtävässään. Partioliikkeessä uskotaan siihen, että partio on niin hyvää toimintaa, että jokaisella lapsella ja nuorella tulisi olla halutessaan mahdollisuus kokeilla sitä käytännössä osallistumalla lippukunnan järjestämään sudenpentu-, vartio- tai vaeltajatoimintaan. Lippukunnan toiminnan laatu ratkaisee sen pitääkö lapsi tai nuori partiosta ja jääkö hän partiioon.

Järjestön kehittämishankkeen ensisijainen tavoite ei ole ollut piirien määrän vähentäminen, niiden yhdistäminen tai lopettaminen. Hankkeen edetessä on tarkasteltu kaikkia mahdollisia asioita, jotka vaikuttavat siihen, miten partiotoimintaa lippukunnissa voidaan tukea ja auttaa mahdollisimman hyvin. Järjestön kehittämishankkeessa on tarkasteltu keskusjärjestöstä, piireistä ja lippukunnista koostuvaa kokonaisuutta ja yritetty löytää keinoja, jotka tekisivät kokonaisuudesta mahdollisimman elinvoimaisen.

Tähän mennessä on jo käynnistetty partion ohjelman uudistaminen, johon liittyy mm. partion kasvatustavoitteiden selkeä esittäminen, ikäkausien uudistaminen ja ohjelmien kehittäminen. Keskusjärjestön organisaatio on muutettu. On laadittu piireille yhtenäinen toimintamalli, jonka tavoitteena on taata kaikille lippukunnille perustoiminnan kannalta kaikki olennaiset palvelut. Keskusjärjestön ja piirien välinen työjako, tehtävät on kirjattu ensimmäisen kerran Suomen Partiolaisten aikana.

Paljon tunteita ja mielipiteitä herättävään piiritoiminnan uudistamiseen on päädytty, koska nykyiset piirit eivät kykene huolehtimaan tehtävistä, jotka piireille kuuluvat. Vain osa piireistä pystyy todellisuudessa yksin hoitamaan kaikki piirille kuuluvat tehtävät. Tämä kävi selvästi ilmi jo vuonna 2003 ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemässä toiminnan arvioinnissa, auditoinnissa. Partioliikkeen työnjaossa piirillä on lippukunnan kannalta erittäin tärkeitä tehtäviä ja sen takia myös piirirakennetta täytyy voida muuttaa, vaikka se aiheuttaisi luopumista jostain läheisestä ja pidetystä. Tässä asiakirjassa kuvatus esityksen mukaan Suomen Partiolaisissa ollaan siirtymässä maakuntapohjaisista piireistä resurssiltaan tasavertaisempiin piireihin. Se kasvattaa muutokseen liittyviä tunteita, koska piiritoiminnasta poistuu nykyisenkaltaisen maakuntaulottuvuus. Maakunnat eivät kuitenkaan partiolaisten ja lippukuntien elämästä katoa mihinkään. Jatkossa yhden piirin alueella on yleensä useita maakuntia. Nykyisin näin on jo mm. Hämeessä, Etelä-Pohjanmaalla ja Uudellamaalla.

2 Mikä on partiopiiri

Piiri on työkalu. Kuten mikä tahansa työkalu, sillä on käyttötarkoitus. Piirin päätarkoitus on auttaa ja tukea lippukuntia onnistumaan partiotoiminnan järjestämisessä. Tämän lisäksi piirillä on muitakin tehtäviä mm. keskusjärjestön suuntaan. Piiri ei kuitenkaan ole itsetarkoitus, vaan sen tehtävät voitaisiin järjestää muutamalla eri tavalla esim. piirin tehtävät voisivat olla suoraan keskusjärjestön, Suomen Partiolaisten hoidettavana. Jäsenkokous ja partioneuvosto ovat kuitenkin pitäneet sopivimpana mallia, jossa partioliikkeellä on toimivat piirit. Partioliikkeen johto uskoo piiritoimintaan ja sen mahdollisuuksiin.

Partio Suomessa on osa kansainvälistä partioliikettä ja partion maailmanjärjestöt WOSM ja WAGGGS määrittelevät sen, mitä partio on. Suomen Partiolaisten tehtävä on vastata siitä, että partio Suomessa vastaa maailmanjärjestöjen linjauksia. Suomen Partiolaisilla on Suomessa vapaus organisoida partiotoiminta parhaaksi katsomallaan tavalla, kunhan toiminta täyttää maailmanjärjestöjen kriteerit. Suomen Partiolaisten tärkein tehtävä on varmistaa, että lippukunnat, joissa partiotoiminta pääosin tapahtuu, voivat hyvin. Tästä seuraa suuri joukko erilaisia tehtäviä, jotka on jäsenkokouksen ja partioneuvoston päätöksillä jaettu keskusjärjestölle tai piireille kuuluviksi. Nämä kaikki tehtävät täytyy hoitaa. Tehtävät on kuvattu Lippukuntien työnjako -asiakirjassa ja ns. järjestötyön käsikirjoissa.

Piirin tehtäväksi on jäsenkokous päättänyt:

Partiopiirin tehtävä

Partiopiiri on toiminta-alueensa lippukuntien yhteenliittymä ja se on Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n jäsen. Piiri on Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n edustaja omalla toiminta-alueellaan. Piiri edistää aktiivisesti suomalaisen partioliikkeen tavoitteita, joita piirit kehittävät yhteisesti keskusjärjestön kanssa Suomen Partiolaisissa. Piiri noudattaa keskusjärjestön kanssa samoja partioneuvoston vahvistamia toiminnallisia periaatteita ja ohjeita.

Partiopiirin keskeisin tehtävä on lippukuntien toiminnallinen tukeminen. Piirit toimivat lippukuntia lähellä ja niissä tunnetaan jokaisen lippukunnan arki ja näin piiri pystyy tukemaan ja auttamaan lippukuntaa hyvän partiotoiminnan järjestämisessä. Jos paikallinen partiotoiminta on joutumassa vaikeuksiin, piiri pystyy reagoimaan ajoissa.

Partioneuvosto on päättänyt piirien tehtävistä yksityiskohtaisemmin. Tehtävälista on tämän asiakirjan liitteenä.

Partioliike on edelleen poikkeuksellisen vahvasti vapaaehtoisjärjestö. Vapaaehtoiset ovat voimavara, jonka monet muut kansalaisjärjestöt ovat menettäneet. Keskusjärjestön ja piirin tärkein resurssi on vapaaehtoiset aikuiset partiolaiset, jotka vapaa-aikanaan mm. kouluttavat toisia partiolaisia, järjestävät erilaisia tapahtumia, hoitavat viestintää, kantavat vastuuta hallinnosta ja taloudesta. Partioliikkeen tavoitteena on myös tulevaisuudessa hoitaa piirin ja keskusjärjestön toiminta pääosin vapaaehtoisvoimin. Tähän on kaikki edellytykset, koska partion tarjoamat vapaaehtoistehtävät ovat mielenkiintoisia ja monipuolisia. Vaikka piirien koko tulevaisuudessa kasvaisi, säilyy suurin osa piirien pesteistä nykyisenkaltaisena.

Vapaaehtoisten lisäksi piirin toimintaa järjestää palkattuja toimihenkilöitä ja lisäksi piiri tarvitsee taloudellisia resursseja henkilöstömenoihin, toimitiloihin, tarpeellisen välineistön hankkimiseen ja ylläpitoon. Suomessa on yksi piiritoimihenkilö noin 1500 partiolaista kohden.

Piirin toiminnanalat ovat aluetyö, koulutus, ohjelma, viestintä, talous ja hallinto. Aluetyö tukee lippukunnan johtamista, lippukunnan toiminnan arjen pyörittämistä. Sen näkyvin edustaja lippukunnalle on lippukunnan oma alueohjaaja. Koulutus järjestää koulutusta partio-ohjelman vetäjille esim. partiojohtajaperuskursseja, akela-, sampo- ja valtermannikoulutuksia. Ohjelma järjestää partio-ohjelmaa tukevia ohjelmatapahtumia ja tätä tukevaa koulutusta esim. partiotaitokilpailuja tai leirinjohtajakursseja. Viestintä kantaa vastuuta tiedon kulkemisesta piirin palveluista ja toiminnasta lippukuntiin ja partiolaisille. Talous ja hallinto vastaavat piirin toiminnan resurssien riittävydestä ja toiminnan kokonaisuuden toimivuudesta. Piiri osallistuu ja vaikuttaa keskusjärjestön toimintaan usealla eri tavalla mm. partioneuvostossa ja laajennettujen valiokuntien kokouksissa.

Tämä kaikki vaatii joukon vapaaehtoisia partiolaisia erilaisiin pesteihin. Joukon kokoon vaikuttaa luonnollisesti piirin koko, erityisesti lippukuntien ja partiolaisten lukumäärä. Jos piiri järjestää kuusi partiojohtajan peruskurssia vuodessa, se tarvitsee useamman kurssistaabin, kuin jos piiri järjestää vaikka kaksi vastaavaa kurssia vuodessa. Toisaalta suuressa piirissä on pientä piiriä laajempi rekrytointipohja eli enemmän aikuisia vapaaehtoisia.

Jotta piiri voi hoitaa tehtävänsä hyvin lippukuntiin päin, täytyy sen järjestää vuosittain varsin monipuolisesti erilaisia koulutus- ja ohjelmatapahtumia. Nykyisin jäsen- ja lippukuntamäärältään pienistä piireistä ei löydy riittävästi vuosittaista kysyntää useaan lippukuntatoiminnan kannalta tärkeään koulutukseen kuten esim. ikäkausikoulutukseen (mm. akela, sampo ja valtermanni) ja niitä järjestetäänkin nykyisin tarpeeseen nähden erittäin vähän. Kuitenkin juuri akelalla, sampolla ja valtermannilla on keskeinen rooli lippukunnassa, jotta toiminta laumoissa, vartioissa ja vaeltajaryhmissä olisi hyvää.

3 Esitys

Partioneuvosto on tehnyt alla olevan päätöksen, jonka Suomen Partiolaisten hallitus on ottanut nimiinsä esitykseksi jäsenkokoukselle.

Partioneuvoston 17.8.2006 ja hallituksen 26.8.2006 päätökset koskien uusia piirejä:

1. Suomen Partiolaisten suomenkielisen piiritoiminnan rakenne uudistetaan siten, että jatkossa piirin tehtävistä vastaa seuraavat kahdeksan partiopiiriä, joista viitteellisesti mainittu piirin alueella olevia suuria kuntia:

- A) Rovaniemi
- B) Oulu – Kokkola – Seinäjoki - Vaasa
- C) Turku – Rauma
- D) Tampere – Pori – Hämeenlinna
- E) Kuopio – Jyväskylä – Mikkeli – Joensuu – Kajaani*
- F) Lahti – Kouvola – Kotka – Lappeenranta
- G) Hyvinkää – Porvoo
- H) Helsinki – Espoo - Vantaa

* Käynnissä oleva kolmen piirin (Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Savo) neuvottelu saatetaan ensin loppuun ja sen jälkeen uuden piirin alueen laajentaminen on mahdollista. Kukin piireistä hoitaa itse kaikki partiopiirille jäsenkokouksen ja partioneuvoston päätösten mukaisesti kuuluvat tehtävät.

2. Jäsenkokous Lahdessa marraskuussa 2006 tekee periaatepäätöksen piiriuudistuksesta.

3. Piirien toiminta-alueet määrittelee partioneuvosto kunnittain. Määrittely tehdään partioneuvoston kokouksessa marraskuussa 2006.

4. Esitystä ja sen taustoja esitellään lippukunnille syyskaudella 2006 ja varmistetaan jatkossakin lippukuntien kuuleminen.

5. Partioneuvosto velvoittaa hallituksen laatimaan luonnoksen uudeksi piirikartaksi syyskuun partioneuvoston kokoukseen.

Jos jäsenkokous tekee esityksen mukaisen periaatepäätöksen, ryhdytään uusia piirejä perustamaan/käynnistämään vuoden 2007 kuluessa.

Mitä esitys tarkoittaa?

Esitys tarkoittaa sitä, että suomenkielinen piiritoiminta siirtyisi siirtymäkauden jälkeen nykyisiltä 17 piiriltä kahdeksalle piirille, joiden kuntakohtaiset toiminta-alueet määritellään jäsenkokouksen päätöksen jälkeen partioneuvostossa. Piirien toiminta-alueet syntyvät esityksessä olevien kasvukeskusten vaikutusalueen ympärille. Tavoitteena on sijoittaa jokainen lippukunta sen kannalta toiminnallisesti parhaaseen piiriin. HUOM! ruotsinkielinen piiritoiminta tapahtuu Finlands Svenska Scouterin järjestämänä.

Nykyisistä piireistä Pääkaupunkiseudun Partiolaisten ja Lapin Partiolaisten toiminta-alueet eivät muutu. Uudenmaan Partiopiirin toiminta-alue todennäköisesti kasvaa hieman. Uusia piirejä perustetaan tai käynnistetään viisi. Niissä se tarkoittaa käytännössä uuden organisaation rakentamista ja käynnistämistä, uusia pestejä ja uusien piiritoimistojen luomista. Nykyiset piirit ratkaisevat itsenäisesti, miten ne toimivat sen jälkeen, kun piirin tehtävät ovat siirtyneet niiltä uusille piireille eli ne lakkaavat olemasta partiopiirejä ja ne ”muuttuvat” partiolaisten yhdistyksiksi.

Maantieteellisen koon kasvattaminen ja uusien lippukuntien mukaantulo piirin toimintaan tarkoittaa sitä, että piiri ei voi toimia samalla tavalla kuin nykyiset piirit. Uuden piirin täytyy järjestää toimintaa eri puolilla uuden piirin toiminta-alueita: esim. samaa kurssia järjestetään 3-4 paikassa vuoden aikana. Näin osallistuja voi valita kurssin itselleen sopivan ajankohdan tai paikan mukaan. Piirin kokouksia tulee järjestää eri puolilla piiriä ja toisaalta järjestää yhteiskuljetuksia piirin kokouksiin. Piiritoimiston ei tarvitse sijaita vain yhdessä kaupungissa vaan piirillä voi olla useita toimipisteitä, joissa voi olla toimihenkilöitä ja paikkoja kokouksille.

Piirin maantieteellisellä koolla on varsin vähän merkitystä lippukunnan lapsille ja nuorille, sudenpennuille, vartiolaistille ja vaeltajille, sillä koko piirinlaajuisia ikäkausitapahtumia on yleensä vain muutama vuodessa ja niin harvoin tapahtuvalla matkalla ei ole kovin suurta merkitystä. Matka ei myöskään ole kovin merkittävä, jos aikuinen osallistuu piirin järjestämään koulutukseen korkeintaan kerran vuodessa. Suomen kokoisessa maassa ihmiset liikkuvat muutenkin hyvin paljon.

Matkan merkitys kasvaa sen mukaan, kuinka aktiivisesti piirin luottamushenkilö osallistuu piirin toimintaan. Jos jollain jaostolla on kokous noin kerran kuukaudessa, matkalla ei ole vielä paljon merkitystä. Nykyisin Suomen Partiolaisten toimikunnissa toimii henkilöitä joka puolelta Suomea, eikä matka ole este osallistumiseen kiinnostavaan partiopetiin. Matkalla on vaikutusta, jos piiritoimintaan osallistuu useita kertoja kuukaudessa. Tällaisia henkilöitä on piirissä lopulta vain kourallinen. Nykyisinkin useassa piirissä esim. monet piirihallituksen jäsenet, jopa piirinjohtajat, asuvat piirinsä alueen ulkopuolella, ja silti osallistuvat aktiivisesti piirinsä toimintaan. Piirin toimintaan siis osallistutaan, vaikka ei asuttaisi oman piirin alueella.

Matkoja ja etäisyyksiä ei pidä vähätellä, mutta ei myöskään suurennella. Uuden piirin kannalta matkojen ja etäisyyksien aiheuttamaa haittaa kompensoi se, että piirin palvelutarjonta paranee. Piiri pystyy

tarjoamaan lippukunnille ja partiolaisille kaiken sen tuen, joka työnjaon mukaan piirin kuuluu lippukunnille tarjota.

Piiri myös toimii lippukunnan lähellä. Aluetyö ja sen tärkeimmät toimijat, alueohjaajat, ovat piirin henkilökohtaisia yhteyshenkilöitä lippukunnan lähellä. Alueohjaaja tuntee piirin tarjonnan, tietää lippukunnan arjen pyörittämisen haasteet ja osaa auttaa lippukuntaa monissa eri tilanteissa. Alueohjaaja vie myös lippukunnan viestejä eteenpäin piirille ja sen kautta keskusjärjestölle. Aluetyö on valtakunnallisesti käynnistetty vasta tänä vuonna, eikä se vielä täysin näy jokaisen lippukunnan arjessa.

Uusi piiri, jolla on vahvat taloudelliset resurssit, pystyy tarjoamaan lippukunnille laadukasta sähköistä ja painettua viestintää, kantamaan laajempia vastuita esim. järjestämällä monia tapahtumia sekä ylläpitämään piiritoimistoa, jossa on useita työntekijöitä. Useasta työntekijästä on piirin lippukunnille etua, sillä toimistosta saa todennäköisesti aina jonkun työntekijän kiinni ja työntekijät pystyvät keskittymään ja erikoistumaan piirityön jollekin osa-alueelle. Piiritoimiston paikalla (yksi, kaksi tai useampi) ei ole kovin suurta merkitystä, sillä suuri osa asioinnista tehdään nykyisin puhelimitse, sähköpostitse tai postitse. Tarve käydä henkilökohtaisesti piiritoimistossa ei käytännössä ole kovin suuri. On kuitenkin välttämätöntä, että piiritoimistossa on mahdollista asioida ja tämä puolestaan edellyttää kattavia aukioloaikoja.

Miksi piirejä on 8?

Partioneuvoston ja hallituksen toimeksianto em. työryhmälle oli tarkastella piirijakoa ns. puhtaalta pöydältä eli pohtia millainen piirijako olisi partiotoiminnalle paras ratkaisu, jos piirejä perustettaisiin vasta nyt. Tämä on hieman teoreettinen lähestymistapa, koska todellisuudessa partiopiiritoiminnalla on pitkä historia. Ensimmäiset piirit syntyivät jo 1920-luvulla. Piirien toiminta-alueet ovat vaihdelleet eri aikoina paljon ja nykyiset alueet ovat syntyneet 1950-60-luvuilla, jolloin erillisjärjestöjen piirijako noudatti pääasiassa maakuntia. Suomen Partiolaisten perustamisen jälkeen 1970-luvulla syntyivät nykyiset piirit, kun erillisjärjestöjen piirit pääasiassa yhdistyivät. Lopputuloksena oli 18 piiriä, joista siis 17 on suomenkielisiä ja 1 ruotsinkielinen.

Puhdas pöytä -ajattelu tarjosi työryhmälle mahdollisuuden tarkastella tilannetta puhtaasti piirin tehtävien kannalta. Kun piirijakoa tarkastelee tehtävien hoitamisen edellytysten kannalta, päädytään varsin pian tilanteeseen, jossa jokaiselle piirille täytyy olla mahdollista selviytyä hyvin piirin tärkeistä tehtävistä. Tämä vaatii kolmea voimavaraa: aikuisia vapaaehtoisia eri pesteihin, riittävää määrää ammattitaitoisia toimihenkilöitä ja taloudellisia resursseja. Nämä kaikki kolme kasvattavat piirin kokoa siten, että jäsenmäärän tulisi lähestyä noin 5200 partiolaista. Tähän on muutama syy.

Vapaaehtoisten saatavuus riippuu luonnollisesti käytettävissä olevien aikuisten määrästä. Partion jäsenistä noin joka neljäs on aikuinen eli esim. 5200 hengen joukossa aikuisjäseniä on noin 1300. Keskimäärin piiritoimijoita on noin 2 prosenttia jäsenmäärästä. Se tarkoittaa noin 100 piiritoimijaa. Hyvin toimiva piiri tarvitsee tuota joukkoa kouluttajiksi, alueohjaajiksi, tapahtumien järjestäjiksi, viestinnän tekijöiksi, hallinto- ja taloustehtäviin jne.

Riittävä henkilöstömäärä: esim. kolme työntekijää saa yhdessä enemmän aikaan kuin kolme yksittäistä työntekijää. Syyt tähän ovat ilmeiset. Kolme työntekijää pystyy jakamaan työpaineita, työntekijät pystyvät erikoistumaan (tai heidät valitaan osaamistarpeen mukaan töihin) ja hallitsemaan tiettyjä osa-alueita perusteellisesti esim. toiminnanjohtaja osaa talouden, hallinnon ja yhteiskuntasuhteet sekä esimiestyön, koulutussihteeri osaa koulutuksen, ryhmien tukemisen ja järjestösihteeri osaa auttaa lippukuntaa ja tiedottaa. On laskettu, että partion perusrahoituskeinoilla eli jäsenmaksutuloilla, adventtikalenterimyynnillä ja valtionavulla piiri pystyy palkkaamaan yhden työntekijän aina, kun

jäsenmäärä kasvaa 1700 partiolaisella (1700, 3400, 5100 jne.). Piirillä voi olla muita rahoituslähteitä, mikä voi helpottaa työntekijöiden palkkaamista. Työntekijäkustannukset ovat piirien suurimpia menoeriä.

Vahva talous tuo itsenäisyyttä. Jos piirillä on paljon jäseniä, se kerää yhteen pottiin enemmän rahaa kuin kolme pientä piiriä, vaikka ne keräisivät yhteenlasketusti aivan samat vuosittaiset tulot. Suurempaa pottia on vaivattomampi kohdentaa siihen, mikä milloinkin on piirin kannalta tärkeää. Esimerkiksi piiri voi palkata tärkeään projektiin työntekijän vuodeksi ilman, että toiminta kärsii tai piiri voi hankkia lippukuntien käyttöön jonkin tarpeellisen leirivarusteen, joka on hieman arvokkaampi. Piiri pystyy myös tuottamaan ja ylläpitämään hyvätasoiset kotisivut ja piirilehden. Tämä näkyy jo nykyisin; suurilla piireillä on aikakauslehtimäinen jäsenlehti ja toimivat kotisivut. Pienillä piireillä ei pääsääntöisesti näin ole.

Kaikki edellämainittu siis ohjasi työryhmän siihen, että se lähti hakemaan riittävän vahvoja piirialueita. Sellaisia joissa jokaisella piirillä on jo lähtötilanteessa mahdollisuus onnistua. Suuremman koon tavoittelua ohjasivat myös väestöennusteet. Lasten ja nuorten määrä laskee lähivuosina ja se tarkoittaa myös, että todennäköisesti partiolaisten määrä laskee, vaikka partion suosio nuorten keskuudessa kasvaisi. Erityisesti lasten ja nuorten määrä laskee Pohjois- ja Itä-Suomessa, joissa laskua lisää maan sisäinen muuttoliike. Asia on ollut varsin paljon esillä viestimissä. Näitä muutoksia on tarkemmin kuvattu mm. www.partio.fi- ja www.uusipartio.fi -sivuilla ja Lippukuntien tukemisen työnjako -asiakirjoissa.

Tämän jälkeen ryhmä tarkasteli Suomen karttaa ja väestön sekä erityisesti lasten ja nuorten sijoittumista. Tuolloin päädyttiin tarkastelemaan sitä, miltä piirijako näyttäisi, jos jokaisella piirillä olisi ns. veturina yksi kasvukeskus tai suuri kaupunki. Suomen suurimmat kaupungit (kun Helsingin naapurit Espoo ja Vantaa jätetään huomioimatta) jakautuvat varsin tasaisesti eri puolille maata. Tästä päädyttiin tutkimaan jakoa, jossa keskuksia olisi kuusi eli esityksessä mainitut Helsinki, Tampere, Turku, Oulu, Lahti ja Kuopio. Ryhmä tarkasteli mm. joukkoliikenneyhteyksiä, tieverkostoa ja etäisyyksiä muihin suurempiin kaupunkeihin ja laski syntyisikö näin jäsenmäärältään riittävän suuria piirialueita. Tulos tuotti jäsenmäärän kannalta sopivia alueita ja toisaalta pääosin kohtuullisen kokoisia alueita. On hyvä muistaa, että jo nykyisin piiritoimintaa tekee Finlands Svenska Scouter, jonka toiminta-alueeseen kuuluu rannikkoalueita Uudeltamaalta Ahvenanmaan kautta Pohjanmaalle. Laajasta alueesta huolimatta FiSSc toimii varsin hyvin. Se mm. järjestää tapahtumia ja koulutuksia eri puolilla toiminta-alueitaan. Piirin toimiminen suhteellisen laajalla alueella on siis mahdollista, vaikka FiSSc:n rooli eroaa hieman suomenkielisten piirien roolista.

Työryhmä päätyi esittämään siirtymistä kuuteen piiriin. Partioneuvosto kasvatti työryhmän esitystä kahdella piirillä. Hallitus otti tämän päätöksen nimiinsä jäsenkokoukselle esitettäväksi. Partioneuvosto muutti työryhmän esitystä käytännössä siten, että Lapin ja Uudenmaan piirit pysyvät jokseenkin nykyisen laajuksena. Sen seurauksena Pääkaupunkiseudun Partiolaisten toiminta-alue ei muutu. Piirimäärän kasvu kuudesta kahdeksaan ei muuta esityksen taustalla olevia asioita. Suomalaiselle partioliikkeelle kahdeksan aluetta on suuri muutos nykyisestä 17:sta.

Partioneuvoston esityksen mukaista piireistä kuusi täyttää suoraan edellä mainitut partiopiirin kriteerit. Nykyinen Uusimaa ja Lappi eivät näihin täysin yllä, mutta niiden pysyminen jokseenkin nykyisellään perustellaan seuraavissa kappaleissa.

Uudellamaalla on suuri kasvupotentiaali. Teoriassa Uudenmaan piirissä alueella voisi olla selvästi yli 7 500 partiolaista (nykyisin 3 800 partiolaista). Toiminta-alueen laajentaminen Riihimäen seudulle nostaa partiolaisten määrän noin 4 300:aan. Kasvupotentiaalın saavuttaminen edellyttää vahvan kasvun jatkumista monta vuotta eteenpäin. Uudenmaan kasvumahdollisuuksia pidetään hyvinä. Riihimäen seutukunnalla vahvistetulla Uudellamaalla asuu 65 000 7-17-vuotiasta lasta ja nuorta, josta 9 prosenttia

eli partioon osallistumisen tavoiteosuus on noin 5 900 nuorta. Kun joka neljäs partiolainen on aikuinen, kasvaa piirin mahdollinen koko jopa 7 800 partiolaiseen.

Lappi on kooltaan noin puolet Suomesta. Partiolaisia Lapissa on noin 1 600 ja toimivia lippukuntia 26. Vaikka Lappi ei pysty yksin hoitamaan kaikkia piirin tehtäviä, toiminta-alueen laajuus tekee siitä erityisen alueen, jota ei tule käsitellä samalla tavoin kuin muuta Suomea. Partioneuvoston päätös tarkoittaa, sitä että keskusjärjestön tulee yhdessä Lapin kanssa tarkastella Lapin mahdollisuuksia selviytyä piirin tehtävistä ja räätälöidä suoria tukitoimia Lapin tarpeisiin. Käytännössä keskusjärjestö kantaa Lapin tukena vastuuta partiopiirin tehtävien hoidosta Lapissa. Jäsenkokouksen periaatepäätöksen jälkeen Lappi ja keskusjärjestö käynnistävät asiaa koskevat neuvottelut. Ainoana piirinä Lapin ei siis oleteta yksin selviytyvän piirin tehtävistä myöskään tulevaisuudessa.

Partioneuvoston esityksen lähtökohtana on se, että nyt päätettävän piirijaon tulee olla toimiva vielä 20-30 vuoden päästä. Tämä puolestaan edellyttää piirien koolta, että ne oletettavasti ovat resurssiltaan riittävän kokoisia siinäkin tapauksessa, että piirin alueella nuorten määrä vähenee ennusteiden mukaisesti. Itä- ja Pohjois-Suomen osalta nuorten määrän vähenemistä ja muuttoliikettä koskevat ennusteet ovat johtaneet siihen, että esityksessä Itä- ja Pohjois-Suomessa piirit ovat alueeltaan Etelä-Suomen piirejä laajempia. Esitettyä pienemmät piirit eivät kuitenkaan ole väestöpohjaltaan riittäviä, jotta ne selviytyisivät piirille asetetuista tehtävistä edellä mainitulla tarkastelujaksolla.

Miten päätetään

Piiriudistus on suuri muutos partioliikkeelle ja siksi siitä tehdään päätöksiä järjestön korkeimmissa hallinnollisissa elimissä. Päätöksenteko tapahtuu seuraavasti.

Partioneuvoston 17.8.2006 tekemän päätöksen jälkeen Suomen Partiolaisten hallitus on ottanut esityksen nimiinsä ja vie sen sellaisenaan jäsenkokouksen päätettäväksi. Ennen jäsenkokousta syyskaudella 2006 muutosta on esitelty piiri- ja lippukuntatoimijoille, siitä on keskusteltu ja lippukuntien mielipiteitä on kuultu ja kuunneltu.

Jäsenkokous kokoontuu Lahdessa 18.-19.11.2006. Kokous käsittelee periaatepäätöstä piiriudistuksesta. Jäsenkokous voi tehdä hallituksen partioneuvoston kannan mukaisesti tehdyn esityksen mukaisen päätöksen, tehdä toisenlaisen päätöksen tai hylätä esityksen.

Jos jäsenkokous tekee periaatepäätöksen piirien uudistamisesta, päätös velvoittaa keskusjärjestöä edistämään muutosta ja toisaalta se velvoittaa piirejä viemään muutosta eteenpäin. Jäsenkokouksen myönteisen päätöksen jälkeen käynnistyy uudistuksen toimeenpano.

Partioneuvosto kokoontuu 24.-26.11.2006. Tuossa kokouksessa partioneuvosto käy läpi suunnitelmia jäsenkokouksen päätöksen toteuttamisesta ja tekee kuntakohtaisen päätöksen uusien piirien toiminta-alueista, jos se on mahdollista. Jos jäsenkokous on tehnyt esitykseen paljon muutoksia, valmistelu-aika ei riitä ja toiminta-alueista päätetään helmikuun partioneuvostossa. Toiminta-alueiden pohjana ovat lippukuntien toiveet, joita kysytään syksyn aikana.

Uusia piirejä ryhdytään perustamaan vuoden 2007 kuluessa. Piirin tehtävät ne ottavat hoitoonsa aikaisintaan vuoden 2008 alussa. Samalla niistä tulee Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n jäseniä. Siirtymäkauden (perustamisesta toiminnan käynnistämiseen) ajan tehdään uuden piirin toiminnan käynnistämisen valmistelua, mm. rekrytoidaan ja pestataan piirin tarvitsemat vapaaehtoiset luottamushenkilöt.

Suomen Partiolaiset tukee ja auttaa uusien piirien perustamista ja tätä varten tehdään valmis toimintamalli, jota voidaan soveltaa kaikissa uusien piirien perustamisprosesseissa. Malli tehdään sen jälkeen, kun jäsenkokous on tehnyt periaatepäätöksen asiasta.

Mitä nykyisille piireille tapahtuu?

Uusien piirien perustaminen muuttaa nykyisten piirien roolia. Niiltä poistuu partiopiirin tehtävät, jotka siirtyvät uudelle piirille. Samalla uudesta piiristä tulee Suomen Partiolaisten A-jäsen ja vanha piiri menettää jäsenyyden, koska jäsenyyden edellytys (Suomen Partiolaisten partiopiiri) on poistunut. Tämän jälkeen on piirin jäsenten päätettävissä, mitä piiriyhdistykselle tapahtuu. Vaihtoehtoja on muutamia. Piiri voi jatkaa alueensa partiotoiminnan tukiyhdistyksenä (muuttaa sääntöjään) tai se voi lopettaa toimintansa, jolloin se sitoumukset siirtyvät uudelle piirille.

Piiri saa vapaasti päättää, mitä se tekee esim. omaisuudellaan. Se voidaan siirtää uudelle piirille, jolloin omaisuutta käytetään edelleen samaan tarkoitukseen kuin aikaisemmin, tai piiri voi perustaa säätiön hoitamaan omaisuuttaan tai se voi jatkaa tukiyhdistyksenä, jolloin omaisuus jää vanhaan piiriin. Kahdessa viimeisessä mallissa on tärkeää varmistaa, että järjestödemokratia toimii myös uudessa tilanteessa.

4 Miten muutos vaikuttaa

Lippukunta

Ei ole varmasti yhtä ainoaa tapaa, jolla muutos vaikuttaa yksittäiseen lippukuntaan. Tavoitteena on kuitenkin se, että muutos parantaisi lippukunnan piiriltä ja lopulta myös keskusjärjestöltä saamaa tukea ja palvelua. Se, että piirin koko ja piirin lippukuntien määrä kasvaa, vaikuttaa varmasti moniin asioihin. Lippukunnalle on jatkossa tarjolla enemmän erilaisia koulutustilaisuuksia, joihin se voi lähettää partiolaisiaan koulutuksiin. Useissa tapauksissa myös samaa koulutusta voi olla tarjolla useita kertoja vuodessa. Piiri tarjoaa koulutusta ja tapahtumia joka puolella piiriä, joten välttämättä lippukunnan toimijoiden ei tarvitse jokaiseen koulutukseen matkustaa vanhan piirin alueen ulkopuolelle.

Kun aluetyö saadaan kunnolla vauhtiin, lippukunnalla on piirissä oma ”luottohenkilö” eli alueohjaaja, joka myös toimii lähellä lippukunnan kotipaikkaa. Alueohjaajan kanssa lippukunnan johto pystyy keskustelemaan ja saamaan tietoa lippukunnan tarpeista ja piirin tarjonnasta. Alueohjaajan kauttallippukunnan palaute välittyy piirille ja myös keskusjärjestölle. Suuri piiri kouluttaa aktiivisesti alueohjaajiaan ja ylläpitää näiden osaamista. Alueohjaajien kautta suuri piiri on myös ”lähellä” lippukuntaa.

Piiritoimistolta lippukunta saa päivittäin kiinni piirin työntekijän, joka pystyy auttamaan lippukuntaa. Vaikka suurin osa asioinnista jo nykyisinkin tapahtuu muuten kuin henkilökohtaisesti käymällä piiritoimistolla, tulee tämä mahdollisuus säilymään. Uusi piiri ratkaisee paikallisen tarpeen mukaan sen, onko sillä useampia toimipisteitä tai alueella kiertävää päivystystä. Lippukunnan kannalta piiritoimiston palveluiden tulisi parantua. Palvelua saa joka arkipäivä ja toimihenkilöiden osaaminen on monipuolista.

Piirin tapahtumissa on enemmän osallistujia, joka mahdollistaa monipuolisempien ja vetovoimaisempien tapahtumien järjestämisen. Esimerkiksi piirin leiri on selvästi suuri leiri, johon osallistuu muutama tuhat partiolaista ja tämä puolestaan lisää piirileirin kiinnostavuutta niin partiolaisten kuin suuren yleisön silmissä. Piirin pt-kisoissa on aikaisempaa enemmän kilpailijoita, josta ainakin osa kilpailuihin osallistuvista pitää. SM-kisojen koko säilyy nykyisen laajuisena, joten niihin pääsee

jatkossakin yhtä helposti tai vaikeasti kuin nyt. Toisaalta piiri voi myös järjestää pienimuotoisia tapahtumia eri puolilla piiriä kuten esim. sudenpentukisan kolmella eri paikkakunnalla samanlaisena.

Piirin hallinnollisista kokouksista (kevät- ja syyskokous) ainakin osa on nykyistä kauempana lippukunnan kotipaikasta, sillä uusi piiri järjestää kokouksiaan eri puolilla piiriä. Jotta piirin jäsenenä olevilla lippukunnilla olisi yhdenvertainen mahdollisuus osallistua päätöksentekoon, on tärkeää, että piiri järjestää yhteiskuljetuksia kokouksiin eri paikkakunnilta. Piirinkokouksen yhteyteen voi hyvin liittää myös lippukuntien johdon tapaamisia ja koulutusta. Tästä on hyviä kokemuksia muutamassa nykyisessä piirissä.

Piiritoimija

Piirin luottamushenkilöille muutos on suuri, koska se piiri, jossa on ollut mukava toimia, vaihtuu toiseksi piiriksi. Toisaalta muutos mahdollistaa toiminnan käynnistämisen puhtaalta pöydältä ja uusien perinteiden ja toimintamallien luomisen uudelle piirille. Se on mahdollisuus, jota ei ole kovin usein tarjolla. Uudessa piirissä pestit ovat edelleen partiolaisen kokoisia ja suurta osaa niistä pystyy hoitamaan kohtuullisella ajankäytöllä. Uuden piirin pestissä toimiminen ei suurimmalle osalle luottamushenkilöitä tarkoita jatkuvaa viikoittaista matkustamista kokouksiin jonnekin päin piiriä.

Uudessa piirissä on vähintään yhtä monipuolisesti pestejä kuin nykyisissä piireissä. Pestit ovat yhtenevien toiminnanalojen mukaisesti järjestetty. Ainakin joissakin pesteissä aikaisempi varsin yksinäinen tekeminen vaihtuu ryhmän kanssa toimimiseen. Tällaisia alueita voi olla esim. viestinnässä ja taloustoiminnassa sekä monessa hieman kapeammassa ohjelman erityisalueessa.

Suuri piiri pystyy järjestämään luottamushenkilöilleen säännöllistä koulutusta. Tämän tulisi lisätä motivaatiota toimia pestissä ja toisaalta parantaa piiritoimijoiden osaamista, minkä tulisi puolestaan näkyä lippukuntiin hyvätasoisena toimintana.

Jokainen nykyinen piirin luottamushenkilö ratkaisee itse, haluaako toimia partion hyväksi piiripestissä uudessa tilanteessa. Piirin koon kasvaessa piirin luottamushenkilö saa tilaisuuden jakaa osaamistaan nykyistä useammille partiolaisille.

Työntekijä

Uusi piiri tarkoittaa työntekijöille, toimihenkilöille, vähintään työnantajan vaihtumista, kun piirien työntekijät siirtyvät vanhoina työntekijöinä uusien piirien tehtäviin. Samalla jokaiseen piiriin syntyy työyhteisö, jossa toimihenkilöllä on ainakin muutama kollega, joiden kanssa työskennellään yhdessä. Jokaisessa piiritoimistossa on myös päätoiminen esimies, toiminnanjohtaja, tukemassa työntekijöitä. Nykyisin suurimmassa osassa piirejä työntekijän esimies on luottamushenkilöpuheenjohtaja, jolla ei välttämättä ole mitään omaa kokemusta esimiestyöstä. Toki suuressakin piirissä edellytetään esimiesvalmiutta luottamushenkilöpuheenjohtajalta - ainakin toiminnanjohtajalle.

Työyhteisö ei välttämättä sijaitse samassa toimitilassa vaan työntekijöiden työpisteet voivat sijaita esim. nykyisillä piiritoimistopaikkakunnilla. Tämän ratkaisee uuden piirin johto. Nykyaikaiset tietoliikenneyhteydet mahdollistavat vaivattomasti piiritoimiston toimimisen useassa pisteessä. On kuitenkin selvää, että työntekijöiden täytyy silloin tällöin tavata myös kasvokkain.

Toimihenkilöille muutos on mahdollisuus. Uudessa piiritoimistossa töitä varmasti jaetaan siten, että työntekijät keskittyvät sovittuihin piiritoiminnan alueisiin. Jakoon vaikuttaa työntekijöiden kiinnostus ja osaaminen. Tämä mahdollistaa työntekijän osaamisen lisäämisen tämän ”erityisalueella”. Keskusjärjestö järjestää koulutusta ja tukea eri tehtävissä toimiville toimihenkilöille.

5 Lisätietoja

- www.partio.fi/muutos, josta löytyvät:
 - Lippukunnan tukemisen työnjako 1, 2 ja 3
 - Piirityön käsikirja, Keskusjärjestötyön käsikirja
 - Jäsenkokouksen päätökset
 - Kuvaus yhtenevistä toiminnanaloista
- www.uusipartio.fi

LIITE 1 Partiopiirin tehtävälista

* tehtävät on jaettu ryhmiin. Numerot tehtävien edellä ovat alkuperäisten päätösten mukaisia numeroita.

1) Yhteydenpito lippukuntiin

1. Seuraa lippukuntien toimintaa ja auttaa niitä tarvittaessa
2. Vastaa, että piirin toiminta-alueella partiotoiminnan tarjonta on riittävä alueen nuorten määrään verrattuna
17. Tukee piirin lippukuntien hallintoa ja taloudenhoitoa.

2) Koulutuksen ja tapahtumien tarjoaminen

3. Järjestää ja kehittää lippukunnan toimintaa tukevaa johtajakoulutusta
4. Tukee ja auttaa lippukuntia tai lippukuntien ryhmiä järjestämään vartionjohtajien koulutusta, erityisesti vj-peruskursseja
5. Huolehtii siitä, että lippukunnissa osataan partio-ohjelman toteuttamisen kannalta riittävät peruspartiotaidot
6. Järjestää ja kehittää partiotoimintaan vahvasti liittyvää taitokoulutusta
7. Vastaa sellaisesta taitokoulutuksesta, jota lippukuntien tulisi järjestää, mutta jota ne eivät kykene järjestämään
8. Järjestää vuorollaan valtakunnallisia partiotaito- ja suunnistuskisoja sekä koordinoi ja tukee piiritason kilpailujen järjestämistä
9. Järjestää sopimuksen mukaan valtakunnallisia tapahtumia
16. Edistää Suomen Partiolaisten kampanjoita ja teemoja toiminta-alueellaan.

3) Viestintä

- 10A. Huolehtii piirin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä
10. Tiedottaa lippukunnille tarjoamista palveluista kuten tapahtumista ja kursseista yms.

4) Yhteiskuntasuhteet

13. Puolustaa partiotoimintaa ja tekee sen edunvalvontaa piirin toiminta-alueella.
14. Vaikuttaa siihen, että piirin lippukunnilla on partiotoimintaan sopivat toimitilat
15. Vaikuttaa siihen, että piirin lippukunnilla on riittävästi retkeily- ja leirimaastoja kohtuullisen lähellä lippukunnan kotipaikkaa.

5) Perinteiden ja tradition ylläpitäminen

11. Edistää toiminta-alueensa partiotoiminnan historian ja perinteiden tallentamista.
12. Ylläpitää ja kehittää kiitos- ja kannustusjärjestelmää

6) Hallinto ja talous

18. Edistää ja tukee lippukuntien varainhankintaa
19. Toimii suunnitelmallisesti ja kehittää omaa toimintaansa ja sen oma hallinto ja talous on kustannustehokasta
20. Järjestää tarjoamansa palvelut siten, että ne tapahtuvat riittävän lähellä osallistujia ja ovat kustannuksiltaan lippukuntatalouden kannalta kohtuullisia
- 20b. Osallistuu keskusjärjestön toimintaan ja pitää yhteyttä toisiin piireihin.

7) Toimisto

21. Ylläpitää piirin toimistoa

LIITE 2 Luonnos partiopiirien toiminta-alueista

Luonnos sisältää suomenkieliset partiopiirit. Finlands Svenska Scouterin toiminta-alueena ovat kaikki kunnat, joissa on tai voisi olla ruotsinkielisiä lippukuntia. Luonnos on suuntaa-antava ja auttaa hahmottamaan jäsenkokouksen esityksessä olevaa aluejakoa, mutta se ei ole esitys piirien toiminta-alueiksi.

